

Tukioppilastoiminta valinnaisaineena

Tukioppilastoiminta on yksi tärkeä kiusaamisen vastainen menetelmä koulussa (KARVI arviointi 2022). Tukioppilastoiminnan tavoitteina on vahvistaa turvallista ja myönteistä ilmapiiriä, lisätä oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä ehkäistä kiusaamista ja yksinäisyyttä.

- Tukioppilastoiminta on vaikuttavampaa silloin, kun sitä toteutetaan pitkäjänteisesti ja siihen on osoitettu riittävästi resursseja. Toimintaan ja sen ohjaukseen tarvitaan aikaa. Yksi tapa tähän on tukioppilastoiminnan sisällyttäminen opetukseen valinnaisaineena.

Tukioppilastoiminta nivoutuu OPS:n sisältöihin ja tavoitteisiin

Tukioppilastoiminta vastaa erityisesti OPS:n laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin. Sen lisäksi tukioppilastoiminta vastaa omalta osaltaan koulun toimintakulttuurin kehittämisen tavoitteisiin sekä oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemiseen.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteista erityisesti:

- Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)
- Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)
- Osallistumisen, vaikuttamisen ja kestäväen tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Käytännön toteutus

Tukioppilastoiminta voi olla esimerkiksi 8.luokan lyhyt valinnaisaine, jonka sisältöinä on tukioppilaiden kouluttaminen toimintaan. Itse vapaaehtoisena tukioppilana toimiminen tapahtuu valinnaisainekurssin jälkeen. Tukioppilaksi haetaan erillisen valintaprosessin kautta.

Esimerkki valinnaisineen sisällöistä:

1. Tukioppilaan tehtävät

- Tukioppilastoiminnan historia ja MLL tutuksi
- Toiminnan tavoitteet ja arvot
- Oman tukioppilasidentiteetin vahvistaminen, tukioppilaan tehtävien pohtimista, omien vahvuuksien kartoittamista, kehittämisalueiden tunnistamista, omien tavoitteiden asettamista tukioppilaskurssille /-koulutukselle

2. Tukioppilaan tunne- ja vuorovaikutustaidot

- Tunteiden nimeäminen, tunnistaminen ja ilmaiseminen
- Kohtaaminen ja kuunteleminen
- Empatia ja vertaistuki

3. Ryhmän ohjaaminen

- Millainen on turvallinen ryhmä
- Myönteisen ilmapiirin rakentaminen
- Vertaisohjaajuus, omat vahvuudet ohjaajana
- Haastavia tilanteita ryhmässä
- Kannustaminen ja palautteen antaminen

4. Kiusaamisen ehkäiseminen

- Kiusaaminen ilmiönä, netissä tapahtuva kiusaaminen
- Vertaistuki
- Miten lähestyä huonoa kohtelua kokenutta tai ulkopuolelle jäänyttä
- Koulun toiminta kiusaamistapauksissa

5. Mediakasvatus (pitkä valinnainen)

6. Yhdenvertaisuus ja monikulttuurisuus (pitkä valinnainen)

Esimerkkejä kouluista:

1. Haukilahden koulu, tukioppilastoiminta lyhyt valinnaisaine

Tukioppilastoiminnan peruskurssi on 8.luokkalaisille valinnainen, yhden vuosiviikkotunnin valinnaisaine keväällä. Ryhmä kokoontuu 2 x 45 minuuttia viikoittain. Kurssin jälkeen haetaan tukioppilaiksi. 9.luokkalaisille tukioppilaille järjestetään syksyllä pari kertaa kuussa välituntipalavereja sekä muutama pidempi suunnittelupalaveri oppituntien aikana.

2. Palokan yhtenäiskoulu, tukioppilastoiminta lyhyt valinnaisaine

Tukioppilastoiminnan peruskurssi on 8.luokkalaisille valinnainen, joka ajoittuu syyskaudelle ja päättyy syyslomaan. Syysloman jälkeen kurssin käyneet tekevät hakemuksen tukioppilaiksi ja valitut pääsevät toimintaan mukaan. Ryhmä kokoontuu viikoittain tukarivälkällä ja lisäksi tarvittaessa pidetään 1-2 tunnin tapaamisia (ryhmytymistä ja toiminnan suunnittelua).

3. Uuraisten kunta, tukioppilastoiminta lyhyt valinnaisaine

Tukioppilastoiminnan peruskurssi on 8.luokkalaisille valinnainen, joka ajoittuu syyslukukaudelle. Keväällä jatketaan ryhmytymistä ja 9.luokalla on mahdollisuus tukarin jatkokurssiin. Tutustu tarkemmin Uuraisten kunnan [OPS](#).

4. Inarin kunta, tukioppilastoiminta pitkä valinnaisaine

Tukioppilastoimintaa järjestetään myös pitkänä valinnaisaineena (8-9 lk). Tutustu tarkemmin Inarin kunnan [OPS](#).